

DZIENNIK WILEŃSKI

Adres Redakcji i Administracji: Dominikańska Nr. 4.

Redakcja otwarta od godz. 2 — 4 po poł.

Administracja otwarta codziennie od g. 10 do 8 wiecz., w niedziele od 1 — 2.

WARUNKI PRENUMERATY w Redakcji: Rocznie—12 mk., półrocznie—6 mk., kwartalnie—3 mk., miesięcznie—1 mk. Z przesyłką: Rocznie—14 m. 40 fen., półrocznie—7 m. 20 fen., kwartalnie—3 m. 60 fen., miesięcznie—1 m. 20 fen. Zmiana adresu—20 fen.

CENY OGŁOSZEŃ: Na 4-ej str. za wiersz drobnego druku—25 fen., nekrologi—40 fen. Ogłoszenia drobne za wyraz—5 fen. Ogłoszenia przyjmuje Administracja „Dziennika Wileńskiego” do godz. 4 po poł. Po godz. 4-ej nekrologi i inne niecierpiące zwłoki zawiadomienia przyjmuje drukarnia ks. A. Rutkowskiego, Królewska (Botaniczna) 76 7.

Numer pojedyncozy 5 kop. = 10 fen.

Gazeta wychodzi codziennie—z wyjątkiem dni poświęconych.

TELEGRAMY.

KOMUNIKAT URZĘDOWY NIEMIECKI.

Kwatera główna 20 lipca.

FRONT ZACHODNI.

Grupa wojsk następcy tronu ks. Rupprechta.

We Flandrii po dżdżystym poranku, który spowodował czasowo zmniejszenie się działalności bojowej, od południa poczynając bitwa artylerji dosięgła znowu stopnia największej gwałtowności.

Ataki nieprzyjacielskie około Lombardy i na wschód od Messines nie powiodły się.

Na froncie Artois panowała ożywiona działalność ogniowa pomiędzy kanałem La Basse i Lens, szczególnie na południo-zachód od Lens.

Angielskie bataljony, nacierające w nocy około Gavrelle, zostały odrzucone.

Również około Monchy Anglicy natarli ponownie po gwałtownej fali ogniowej, lecz nie osiągnęli dalszych powodzeń.

Na południo-wschód od St. Quentin Francuzi odnieśli krwawe straty podczas trzykrotnych daremnych ataków przeciwko zdobytym przez nas wyniosłościom.

Grupa wojsk niemieckiego następcy tronu.

Na północo-zachód od Craonne wojska z Marchji i wojska gwardji po krótkim przygotowaniu ogniowem zdobyły części pozycji francuskiej na górze «Zimowej».

Nieprzyjaciel stawiał zacięty opór i odniósł ciężkie straty.

Przeszło 375 żołnierzy trafiło do niewoli, i dostarczono dużo broni okopowej i zdobyczy.

Dopiero wieczorem nastąpiły kontrataki Francuzów.

Doprowadziły one do ciężkich nocnych walk, podczas których kilka z pomiędzy zdobytych przez nas okopów zostało oddanych.

Na froncie innych armji jak również i

grupy wojsk ks. Albrechta

poza kilkanaście potyczkami przednich oddziałów, o pomyślnym dla nas przebiegu, nie zaszły żadne szczególne wypadki.

FRONT WSCHODNI.

Front wojsk generała feldmarszałka księcia Leopolda Bawarskiego.

1 lipca rząd rosyjski skierował w Galicji wschodniej część armji rosyjskiej do ofensywy, która po skąpych początkowych powodzeniach wkrótce utkwiała na miejscu wskutek olbrzymich strat.

Żołnierz rosyjski, którego pragnienie pokoju we wszystkich prawie miejscach naszego frontu znalazło wyraz w próbach zbliżenia się, znowu został nadarmo poświęcony dla koalicji. W odpowiedzi na natarcie Rosjan, nasze wojska rozpoczęły wczoraj kontratak.

Pod osobistym kierunkiem księżęcego wodza naczelnego korpusy niemieckie po skutecznym przygotowaniu ogniowem ze strony niemieckiej i austriacko-węgierskiej artylerji natarły na pozycje rosyjskie pomiędzy Seretem a Złotą Lipą i przedarli się przez trzy silne pasy obronne.

Nieprzyjaciel odniósł ciężkie krwawe straty i cofnął się w rozproszeniu. Do południa zakomunikowano o kilku tysiącach jeńców.

Około Jakobsztadu, Dyneburga i Smorgoń, jak również wzdłuż biegu Stochodu i od Złotej Lipy aż na południe od Dniestru częściowo znacznie wzmogła się działalność ogniowa.

Nasze ataki i silne wywiady częściowo doprowadziły do pięknych wyników.

Około Nowicy, nad Łomnicą, zostały odparte nowe silne ataki rosyjskie z dużymi stratami.

Front wojsk generała pułkownika arcyksięcia Józefa.

W północnych Karpatach panował ogień silniejszy niż w ostatnich czasach.

Również w górach na wschód od kotliny Kesdivasarhely wzmogła się działalność bojowa.

Na froncie grupy wojsk generała feldmarszałka v. Mackensena

i na

froncie Macedońskim

nie zaszło nic nowego.

Pierwszy generał-kwatermistrz Ludendorff.

BERLIN (20 lipca wiecz. Urzędownie).

Na Zachodzie tylko we Flandrii panowała silna walka artylerji.

Na Wschodzie nasze wojska pomiędzy Seretem a Strypą ostro naciskają na ustępującego wroga.

BERLIN (18 lipca. Urzędownie).— Nowe wyniki wojny podwodnej w kanale Angielskim wynoszą 23000 brt.

BERLIN (19 lipca. Urzędownie).— Jedna z naszych łodzi podwodnych zatopiła ponownie w kanale Angielskim 3 parowce i 2 żaglowce. Pośród nich znajdowały się 2 naładowane uzbrojone parowce handlowe pochodzenia angielskiego i angielski trzymasztowiec «Ocean Swell».

Szef sztabu admiralicji marynarki.

KOM. URZĘD. AUSTR.-WĘGERSKI.

Wiedeń, 20 lipca.

FRONT WSCHODNI.

Wyzwani przez ofensywę, wymuszoną przez państwa zachodnie i Amerykę przeciwko woli narodu rosyjskiego, sprzymierzeńcy przeszli wczoraj do kontr-ataku.

O g. 5 m. 30 rano pomiędzy okręgiem Złoczowa a Seretem niemieckie i austriacko-węgierskie baterje rozpoczęły gwałtowną działalność.

W rannych godzinach nastąpiło szturmowe natarcie piechoty niemieckiej, której towarzyszyły c.-k. oddziały.

Zwycięskie ataki przedarli się przez 3 silnie ufortyfikowane linje. Rosjanie ustąpili w całkowitem rozproszeniu, pozostawiając licznych zabitych i ciężko rannych na polu bitwy. Co do jeńców zakomunikowano do wczoraj wieczorem kilka tysięcy. Na innych odcinkach frontu galicyjskiego doszło do szeregu małych, pomyślnych dla wojsk związkowych, operacji bojowych.

Około Nowicy, na południe od Kałusza, atak rosyjski został stłumiony w ogniu artylerji sprzymierzeńców.

W Karpatach nieprzyjacielski ogień działowy zwiększył się miejscami ponad zwykłą miarę.

FRONT WŁOSKI.

Nad Izonco panowała z obu stron zacięta działalność artylerji.

FRONT

POŁUDNIOWO-WSCHODNI.

Nic nowego nie zaszło.

Naczelnik Sztabu generalnego.

BERLIN (20 b. m. W. T. B.) — Cesarz przyjął wczoraj wieczorem sekretarza stanu, dr. Helffericha, i ministra v. Loebella, następnie zaś wysłuchał raportu sztabu generalnego.

BERLIN (20 lipca. Tel. pryw.) — «Voss. Zeit» dowiaduje się z Petersburga, że **wojenny gubernator Petersburga** ogłosił następujący **rozkaz dzienny**: «Wykonywując rozkaz rządu prowizorycznego oczyszczenia Petersburga od ludzi, którzy z bronią w rękę zakłócają porządek publiczny i zagrażają bezpieczeństwu obywateli, nawołuję mieszkańców do nieopuszczania swych mieszkań bez gwałtownej potrzeby i bronięcia do nich wstępu nieznanym osobom.

Jednocześnie rozkazują, aby wojska natychmiast przywróciły porządek.

PETERSBURG (18 bm. Reuter).— Wczoraj w ciągu całego dnia były dostarczane do głównej siedziby sztabu generalnego w cyrkule petersburskim **gromady aresztowanych** marynarzy, żołnierzy i robotników.

Zostały dostarczone liczne karabiny maszynowe.

Z frontu zostały przewiezione **do Petersburga wojska** dla obrony rządu prowizorycznego i Rady robotników i żołnierzy.

PETERSBURG (19 bm. W.T.B.) — Władze petersburskiego okręgu wojennego stwierdzają niezaprzecalnie, że **rozruchy mogą być uważane za zakończone**.

Wszystkie oddziały wojskowe wyśtosowały do nich oświadczenia, w których zapewniają o swej gotowości popierania rządu w jego staraniach co do przywrócenia porządku.

PETERSBURG (19 bm. W.T.B.) — Minister sprawiedliwości, **Pierewierziew**, podał się **dodymisji**.

BERLIN (19 bm. Tel. pryw.) — «Berl. Lok» donosi z Lugano, że sytuacja w Kronsztadzie nie jest jeszcze, według «Corriere della Sera», wyjaśniona.

Ostatnia wiadomość informuje, że republikanie kronsztadzcy, aby bardziej zaznaczyć niezależność i na zewnątrz, postanowili wprowadzić dla garnizonu specjalny uniform.

WASZYNGTON (20 bm. W.T.B.) — Wybór 678000 żołnierzy dla pierwszej armji rozpocznie się prawdopodobnie jutro. Wylosowanie odbędzie się w Waszyngtonie.

SZTOKHOLM (18 bm. W.T.B.) — «Allehanda» donosi z Rotterdamu z pewnego źródła, że Anglicy niedawno zapewnili sobie na podstawie umowy prawo rozporządzania się dokami okrętowymi w miastach francuskich na wybrzeżach zachodnich na 3 dalsze lata. Ludność francuska, która uważa to jako dowód, że Anglja chce przeciągać jeszcze wojnę całymi latami, spotkała tę wiadomość z dużym niezadowoleniem.

BERLIN (19 bm. Tel. pryw.) — «Voss. Ztg.» pisze, że lewe skrzydło angielskiej partii robotniczej stara się pozyskać całą partję na rzecz uchwały, na podstawie której wszyscy wchodzący w skład rządu członkowie partji mają być zawezwani do złożenia swych nrzędów i obrony interesów klas pracujących przez przejście do opozycji.

MADRYT (18 bm. Havas)—Pisma komunikują o zamknięciu związku rolniczego. Od wczoraj zostali zawezwani do Barcelony liczni posłowie republikańscy i reformistyczni. Główny kierownik pisma «Parlamentario», ksiądz Basilio Alvarez został aresztowany.

Dato wczoraj wieczorem odjechał do La Granja, gdzie bawi król.

LIZBONA (18 bm. W.T.B.)—Izba przyjęła wniosek, przewidujący zawieszenie gwarancji konstytucyjnych na dni 30.

PARYŻ (18 bm. W. T. B.) — Izba posłów przyjęła dzisiaj 442 głosami przeciwko i wniosek co do podatku dochodowego w całości.

KOPENHAGA (18 bm. W.T.B.)—Obydwie Izby parlamentu duńskiego odbyły wczoraj trzygodzinną, wspólną tajną posiedzenie. Narady dotyczyły tylko obecnej sytuacji handlowo politycznej Danji, jak się takowa ukształtowała po podróży delegacji handlowej do różnych krajów walczących i po ostatnich zarządzeniach Ameryki przeciwko krajom neutralnym.

Z Reichstagu.

W dalszym ciągu posiedzenia czwartkowego Reichstagu po mowie kanclerza Rzeszy pos. Fehrenbach (centrum) wniósł znana rezolucję centrum, socjaldemokracji i postępowej partji ludowej, w której naród niemiecki oświadcza swą gotowość do pokoju honorowego dla wszystkich stron, gotowość, która nie może być uważana za dowód słabości. Jeśli przeciwnicy odepchną rękę, to naród niemiecki w słusznym oburzeniu okaże, że w jednoci swej jest niepokonany. Mówca żądał równego prawa wyborczego także dla Prus, a następnie poświęcił uwagę zmianie na urządzie kanclerza. Wspomniał on o zasługach p. Bethmanna v. Hollwega, które nigdy nie powinny n.n być zapomniane.

W stosunku do nowego kanclerza Rzeszy idziemy z zaufaniem i mamy nadzieję, że uda mu się utrzymać naród niemiecki w spoiści, oraz sprowadzić pokój, który zagwarantuje swobodny polityczny i gospodarczy rozwój narodu niemieckiego, a w podstawach swoich pozwoli mieć nadzieję na zbliżenie narodów.

Pos. Scheidemann (soc.) Poprzedni kanclerz Rzeszy zwalczany był w niegodny sposób. Nikt nie wprowadza tak w błąd opinii publicznej, jak «Deutsche Tagesztg.», hr. Reventlow, z której był głównym podżegaczem do wojny z Ameryką. Złudzenie, jakoby wojna podwodna jeszcze w ciągu bieżącego lata mogła wojnę zakończyć, musiało prysnąć. W obronie jesteśmy niezwycciezeni. Bez mów zaborczych prawdopodobnie już dawno mielibyśmy pokój. To, co wypowiada rezolucja, oddawna jest ogólną duchową opinią całego narodu niemieckiego. Nie mamy żadnych planów zaborczych, lecz chcemy słusznego, zagwarantowanego przez prawo międzynarodowe, pokoju. Już jutro moglibyśmy położyć koniec morderstwom. Jeśli jednak wrogowie to odrzuca, to będziemy dalej walczyć. Taką samą rezolucję wniesiona będzie w angielskiej izbie niższej i odpowie na nią rząd. Potrzebujemy kanclerza, któryby uwolnił nas od trzyklasowego prawa wyborczego i

przestarzałego systemu zwierzchnictwa państwowego. Okres legislatury mandatów nie może już być przedłużany. Haniebna cenzura, która swym przymusem skłania do kłamstwa i przedłużania wojny, musi być zniesiona. W myśl rezolucji uchwalamy kredyty nie dla kanclerza Rzeszy, nie dla rządu, lecz dla ojczyzny, która w dziewięciu dziesiątych stoi na gruncie rezolucji.

Z powodu słabości wlecze ludzkość z sobą tę nieszczęsną wojnę. Świat potrzebuje chęci do pokoju i siły. (Brawa wśród socjalistów).

Pos. von Payer (postęp. partja lud.): Dr. v. Bethmann Hollweg silną ręką w 1914 r. zjednoczył naród niemiecki i w jednoci go utrzymał; jest to jego niezapomnianą zasługą. W stosunku do nowego kanclerza Rzeszy nie mamy żadnych uprzedzeń. Stoimy trwale przy tem, by co do każdego poszczególnego punktu panowała jasność i dlatego będziemy imiennie głosowali. Rezolucja nie ma być propozycją pokojową, nie mamy już do tego żadnego powodu. Z zadowolaniem stwierdzamy, że kanclerz Rzeszy i naczelne dowództwo uznają naszą rezolucję. Może to przyciągnąć na naszą stronę i tych, którzy się wahają. Z wdzięcznością uznajemy zrozumienie dla nowoczesnego ukształtowania państwowego. Potrzebujemy spariamentaryzowania, w tej formie, jak je przedstawia obietnica powołania na kierownicze stanowiska doświadczonych parlamentarzystów, oraz utworzenia rady wojennej i pokojowej. Musimy rozważyć, czy możemy zyskać na ewentualnem dalszem prowadzeniu wojny i czy warto ponosić ofiary. Jeśli nie zechcą tego nasi wrogowie, to naród nasz zarówno pod bronią, jak w ojczyźnie, będzie trwał dalej, jak dotychczas.

Wice-prezes dr. Paasche komunikuje, że zgłoszona została przez niezależnych socjalistów nowa rezolucja.

Pos. hr. Westarp (kons.) Witamy nowego kanclerza Rzeszy na jego urządzie i wypowiadamy szczerze życzenie, aby mu się udało kierować sprawami Rzeszy z całkowitem powodzeniem i zjednoczyć siły wewnętrzne narodu niemieckiego. Każde zmanifestowanie pragnienia pokoju z naszej strony oznaczać będzie naszą słabość. Niemcy gotowe będą do rokowań pokojowych, jak tylko wrogowie wyrzekną się swych żądań, zaofiarują się do pertraktacji. Pokój wtedy tak będzie musiał się ukształtować, aby obronił granice Niemiec. Rezolucja nie odpowiada naszym poglądom. Odrzucamy więc ją jednogłośnie.

Ks. Schönau-Carolath (nar. lib.) Dla p. Bethmanna-Hollwega mimo wszelkich różnic w zapatrywaniach mamy całkowite uznanie ze względu na jego wielkie zasługi dla ojczyzny. Rezolucję odrzucimy. Z zupełną ufnością spoglądamy w przyszłość. Jesteśmy gotowi zawrzeć pokój, który zapewni narodowi niemieckiemu całkowite bezpieczeństwo jego granic, oraz trwałe zbratanie narodów.

Posel Wermuth (frakcja niemiecka): Większość moich przyjaciół odrzucił rezolucję. Względny na cele wojenne nie miały decydującego wpływu na nasze stanowisko.

Posel Haase (niezależny socjalista): Mowa nowego kanclerza Rzeszy nie spowodowała wyjaśnienia sytuacji. Nominacja nowego kanclerza Rzeszy była lekceważeniem Reichstagu. Dopiero po jego zamknięciu mają być mianowani nowi przedstawiciele rządu.

Rezolucja nic nie mówi o prawie ludów do samookreślenia się. Żądamy powszechnego rozbrojenia. Nie posiadamy zaufania do rządu i dlatego odrzucamy kredyty.

Posel Seyda (Polak): Kierunek

pokojowy witamy i w rezolucji. Poza tem jednak rezolucja nie czyni zażość naszym zasadom. Powstrzymujemy się od głosowania.

Posel Hanssen (Duńczyk). W ufności, że po wojnie i mieszkańcy północnego Szlezewiku pozyskają przy należne im prawa, głosuję za rezolucją.

Na tem kończy się pierwsze czytanie. Podczas natychmiastowego drugiego czytania wniosek co do kredytów został przyjęty bez dyskusji przy pomocy zwykłego głosowania przeciwko głosom skrajnej lewicy.

Rezolucja niezależnych socjalistów zostaje odrzucona.

Co do rezolucji centrum, postępowej partji ludowej i trakcji socjalistycznej odbywa się imienne głosowanie. Z pomiędzy 347 posłów za rezolucją głosuje 214, przeciwko 116, 17 powstrzymuje się od głosowania.

W ten sposób rezolucja zostaje przyjęta. (Ożywione oklaski).

Posel dr. Mayer z Kaufbeuren (centrum) proponuje natychmiast przystąpić do trzeciego czytania wniosku co do kredytów.

Posel Ledebour (niezależny socj.) oponuje przy poparciu przeszło 15 posłów.

Wobec tego nie może nastąpić natychmiastowe trzecie czytanie wniosku co do kredytów.

Najbliższe posiedzenie w piątek o godz. 11. Program: zapytania, reszta dzisiejszego porządku dziennego.

Koniec posiedzenia o g. 7¹/₄.

*

BERLIN (20 b. m. W. T. B.) — Reichstag załatwił dzisiaj przedewszystkiem krótkie zapytania. Po między niemi znadowało się również zapytanie posła Stresemanna (nar. lib.) co do złamania przez Anglię prawa międzynarodowego w stosunku do niemieckich statków na wodach holenderskich.

W odpowiedzi na zapytanie oświadczył dyrektor ministerjalny, dr. Kriege: «Konsul niemiecki w Rotterdamie przedsiębrał natychmiast kroki w celu zażądania zadośćuczynienia. Holandia obiecała być wyrazielką żądań niemieckich i wystosowała ostrą notę do rządu angielskiego.

Cały naród niemiecki jest oburzony i przekonany, że Holandia będzie się broniła przeciwko wyrządzonej jej zniewadze».

Następnie wniosek co do kredytów wojennych został przyjęty bez dyskusji w trzecim czytaniu przeciwko głosom niezależnych socjalistów.

Wniosek co do żeglugi został po krótkich debatach odesłany do komisji.

Następnie został załatwiony w drugim i trzecim czytaniu dodatkowo umieszczony na porządku dziennym wniosek co do opieki nad jeńcami.

Prezes dr. Kaempff, podkreśla w swem przemówieniu końcowem znaczenie minionego okresu sesji i proponuje odbyć następne posiedzenie 26 września o g. 3 po poł.

Izba pomimo protestu posła Ledeboura postanawia zgodnie z propozycją prezesa zakończenia o godz. 12¹/₄.

Na widnokręgu.

—s—

Telegraf przyniósł nam wczoraj kilka wieści pierwszorzędnej wagi. Więc przedewszystkiem sukces oręza niemieckiego pod Złoczowem — za mało dotychczas posiadamy szczegó-

łów, aby ocenić fakt ten z punktu militarnego, tyle chyba powiedzieć można, że przerwanie frontu przy obecnej walce pozycyjnej i ogromnej rozległości frontów rozstrzygającego wpawdnie wpływu mieć nie może, natomiast lokalne jego znaczenie może być oczywiście bardzo znaczne, o czem będziemy mogli zresztą sądzić dopiero po nadejściu bardziej szczegółowych wieści. Na razie natomiast winniśmy podkreślić duże znaczenie wypadku tego moralne, czy też polityczne—z jednej strony na rewolucję rosyjską, z drugiej strony na ostatnie wypadki berlińskie, związane z kryzysem kanclerskim.

Dla nowego kanclerza dr. Michaelisa wypadek ten niewątpliwie zdarzył się bardzo na rękę, a odczytany przezeń telegram, zwiastujący zwycięstwo, stanowił najefektowniejszy wstęp jego mowy.

Nie mniej ważne, a w każdym razie bardziej sensacyjne są wiadomości, nadchodzące z Petersburga. Niestety pewna mglistość, która od początku cechowała wszystkie wieści rewolucyjne, odbywające dość długą podróż okrężną, przez przysłowioną już Haparandę, nie rozwiała się dotychczas i razić musi zwłaszcza osoby, bliżej znające warunki rosyjskie. To też przyjmując z zastrzeżeniem tylko wszelkie tej kategorii nowiny, jednak stwierdzić należy, że o ile nas nie mylą oznaki, Rosja wstępuje w tej chwili w nową, bardziej jeszcze zaognioną fazę rewolucji.

Poszczególne akty tego wielkiego dramatu dadzą się poniekąd rozdzielić podług składu ministerjum, reprezentującego bądź co bądź obecnie Rosję na zewnątrz, a będącego odbiciem panujących i przeważających w niej chwilowo prądów. Z początku mieliśmy tedy ministerjum nawskroś burżuazyjne, którego władza okazała się jednak bardzo niestałą; po niem nastąpiło mieszane, z przedstawicielami stronnictw umiarkowanych i lewicy, z Kierenskim jako faktycznym kierownikiem na czele. Jego to pojedynczym wpływom należało przypisać, że składający się z tak różnorodnych elementów gabinet potrafił nie tylko egzystować przez czas pewien, lecz okazał się nawet zdolnym do tak niezwyccieznego jak na obecny stan Rosji czynny, jakim było rozpoczęcie ofensywy. Stąd niektórzy początni już przewidywać w nim przyszłego Napoleona rewolucji rosyjskiej, zapominając o jednym, że Napoleon, oprócz zdolności politycznych, szczęścia, niezłomnej energii, posiadał jeszcze jedną drobnostkę... geniusz wojenny, którego brak oczywiście Kierenskiemu, jako niewojakowemu. Żeby Kierenski miał za sobą choć jedną z wygranych bitew stylu napoleońskiego, miałby po swej stronie armję i naród i mógłby kpić ze wszystkich intryg i przygotowanych za jego plecami zamachów. Tak jak sprawy stoją, może on tylko dłużej, lub krócej utrzymać się na wzburzonej fali — okiełznać jej, nadać kierunku nie jest w mocy. Widzimy to dowodnie wystarczyło krótkiej nieobecności Kierenskiego w Petersburgu, aby doprowadzić do nowego gwałtownego wybuchu rewolucji, który zmiotł już

bardziej umiarkowaną część rządu i niewiadomo na czym się to skończy.

Trzecią swą fazę rozpocznie tedy rewolucja rosyjska prawdopodobnie pod egidą nawskroś socjalistycznego ministerjum — gdyby zresztą doszła do tego drogą normalnej ewolucji, trudnoby oczywiście temu co zarzuć. Ale demonstracje zbrojne, ale rozlew krwi, działa i karabiny maszynowe na ulicach Petersburga (gdy one wobec panującej sytuacji chyba bardziej potrzebne są na froncie) świadczą, że znajdujemy się jeszcze w samym środku rewolucji i że wypadki w dalszym ciągu z zadziwiającą konsekwencją toczą się po niebezpiecznej pochyłości ku nieznanemu zgola celowi.

Na morzu.

Zajście na terytorjalnych wodach Holandji.

HAAGA (18 bm. W.T.B.)—Hollenderskie biuro korespondencyjne donosi urzędownie. Departament marynarski komunikuje: Wczesnym rankiem dnia 16 go bm. łodzie straży nadbrzeżnej wjrzały 7 statków handlowych, niewiadomej narodowości, które przez wody terytorjalne dążyły w kierunku północnym.

O g. 6 m. 15 jeden ze strażników brzegowych ujrzał około 20 angielskich statków wojennych, które około 6-ej min. 50 podeszły na wysokość Petten i w obrębie wód terytorjalnych poczęły ostrzeliwać statki handlowe. Cztery statki handlowe, aczkolwiek płynące w obrębie wód holenderskich, zostały pochwycone przez statki wojenne. Dwa podążyły bezpośrednio ku brzegowi i były ciągle jeszcze ostrzeliwane, chociaż wjechały już na ląd. Sporo pocisków padło na ląd. Inny statek handlowy podążył do statku dokonywującego rewizji u wejścia do Schulpengat. Skoro statek rewizyjny dojrzał 18 angielskich torpedowców, podniósł kotwicę i stanął między statkiem handlowym i torpedowcami, poczem te ostatnie oddaliły się w kierunku południowym. Skoro o g. 6 m. 52 do Helder nadeszła wiadomość, że angielskie torpedowce w obrębie wód terytorjalnych polują na statki handlowe, wysłany został statek wojenny «Kortenaer» i 4 torpedowce, które przybyły na miejsce o g. 8 m. 25.

Dwa inne torpedowce otrzymały rozkaz manewrowania około Texel w sąsiedztwie Schulpengat. Dwa musiały krążyć między Vlieland i Texel, a dwa około statku osiadłego na mieliźnie w niedzielę. Stwierdzono, że napad nastąpił wewnątrz terytorjalnych wód.

LONDYN (17 bm. W. T. B.)—Admiralicja ogłasza: Kilka naszych lekkich krążowników, patrolujących na morzu Północnem ujrzało wczoraj rano pewną ilość parowców niemieckich i dało sygnał; Stanać! Opuszczyć pokład! strzelając im w poprzek drogi. Rozkaz nie został spełniony. Statki uciekały w kierunku wybrzeża holenderskiego. Dwa z nich, uszkodzone ciężko naszym ogniem, dosięgły brzegu. Cztery pozostałe zostały odcięte i zabrane. Nasze torpedowce, które osadziły je pod własną parą. Dwie z załóg tych statków opuściły swe okręty, a dwie zostały wzięte do niewoli. Te cztery statki stoją w jednym z naszych portów. Nazywają się one: «Pellworm», «Brietzig», «Marie Horn» i «Heinz Blumberg».

Niemcy.

Usunięcie z obiegu dwumarkówek.

Według «Berl. Tagebl.», rozporządzenie Rady związkowej komunikuje, że srebrne monety dwumarkowe od 1 stycznia 1918 r. nie będą nadal służyły jako prawny środek płatniczy.

Aż do 1 go lipca 1918 r. jednak dwumarkówki będą przyjmowane w kasach krajowych i Rzeszy przy opłatach według ich nominalnej wartości i będą również zamieniane na inne środki płatnicze.

ROSJA.

Echa zbrojnych manifestacji w Petersburgu.

Z Moskwy donoszą pod datą 18 bm., że tamtejsza Rada robotników i żołnierzy rozpatrywała wypadki w Petersburgu i postanowiła 422 głosami przeciwko 242 zabronić w Moskwie wszelkich demonstracji ulicznych.

«Bolszewicy», pragnący zbrojnych manifestacji, protestowali przeciwko temu, że ma być utrudniony udział w życiu politycznym, i opuścili salę posiedzeń.

Korespondent sztokholmski «Voss. Ztg.» tak opisuje w wiecz. czwartkowym wydaniu wspomnianej gazety ostatnie wypadki w Petersburgu: «Już w niedzielę było tam wiadom», że duże oddziały wojsk, konsystujących w Petersburgu i jego okolicach, zamierzają urządzić wielką organizację uliczną przeciwko rządowi prowizorycznemu naogół i Kierenskiemu specjalnie, jako głównej sprężynie ofensywy.

W poniedziałek rano powiadomiony depeszą Kierenskiej powrócił do Petersburga i udał się do koszar, aby odwieść żołnierzy od projektowanych demonstracji. Starania jego były daremne.

Komitety żołnierskie domagały się natychmiastowego ustąpienia wszystkich niesocjalistycznych ministrów, zatrzymania ofensywy aż do czasu ogłoszenia nowych niemieckich warunków pokoju i niewysyłania wszystkich gotowych do odjazdu na front oddziałów wojsk rezerwowych.

Demonstracja miałaby może przebieg niekrwawy, gdyby nie rzuciły się przeciwko demonstrantom, jak mówi, na rozkaz Kierenskiego, uzbrojone kompanie rezerwowe różnych pułków, jak również niedawno ulokowani ponownie w Petersburgu dońscy kozacy.

Wszczęto do nich ogień z karabinów maszynowych, które były ustawione na opancerzonych samochodach, i wojska rządowe musiały cofnąć się, pozostawiając wielu zabitych i rannych. Rozruchy trwały do późnej nocy.

Gdy w końcu i członkowie komitetu wykonawczego Rady robotników i żołnierzy starali się naprózno uspokoić demonstrantów i gdy pozbawione stało się wiadomości, że około 20 tys. robotników petersburskich gotuje nową demonstrację na środek, jeszcze w nocy zebrał się rząd prowizoryczny i po podnieconych debatach udzielił dymisji wszystkim burżuazyjnym ministrom, z wyjątkiem Tereszczewki i służącego tylko dla dekoracji, ks. Lwowa.

Jak wiadomo, z innych źródeł komunikowano o ustąpieniu ministrów kadetów ze składu rządu tymczasowego ze względu na stanowisko tego ostatniego w kwestji ukraińskiej. Wydaje się to o wiele prawdopodobniejsze wobec znanego centralistycznego stanowiska partji k. d., niechętnego prądom narodowościowym. Należy jeszcze zauważyć, że wszystkie dotychczasowe wiadomości zgodnie mówiły

o ustąpieniu ministrów kadetkich, a nie o udzieleniu im dymisji, wobec tego należy powyższą informację «Voss. Ztg.» traktować z rezerwą.

Jak donosi dalej «Voss. Ztg.» z Londynu, z pomiędzy napisów na sztandarach, niesionych przez wrogię koalicji wojska, szczególnie zasługują na uwagę następujące: Precz z imperjalistyczną wojną! Precz z imperjalistyczną koalicją! Żadnych przymierzy z francuskim i angielskim kapitalizmem! Żadnej ofensywy! Precz z tajnymi traktatami!

Delegacja załogi dużego opancerzonego krążownika niosła sztandar z napisem: Żądamy wprowadzenia komuny!

W kontrdemonstracji przyjmowały udział tylko delegacje dwóch pułków i kilka t. zw. kobiecych bataljonów śmierci.

Kobiety-żołnierze, w niezgrabnych uniformach, wysokich butach i z krótko ostrzyżonymi włosami miały wygląd zmęczony i pełny wysilenia i naogół budziły współczucie.

Kijów czy Połtawa?

«Tägl. Rund.» donosi z Bazylei, że prowizoryczny rząd ukraiński, który dopiero co powstał w Kijowie, posiada na swym czele, jako prezesa ministrów, Winniczenkę, który objął jednocześnie ministerjum spraw wewnętrznych.

Rząd ten posiada pozatem ministerja wojny, spraw zewnętrznych, finansów, sprawiedliwości, rolnictwa i zaprawiania.

W niektórych ukraińskich kołach politycznych mówią o tem, aby obrać Połtawę na przyszłą stolicę Ukrainy, gdyż Kijów jest już zanadto zrusyfikowany.

Plan ten spowodował poważny zatarg pomiędzy komitetem wykonawczym a pewnymi ukraińskimi partjami politycznymi.

Los uwięzionych ministrów.

Jak donosi ze Sztokholmu «Voss Zeit.», ci aresztowani ministrowie rosyjscy, którzy nie mogą być pociągnięci do odpowiedzialności na podstawie kodeksu karnego, mają być oddani, według informacji pism rosyjskich, pod sąd polityczny. Jako pierwszy z kolei ma stanąć przed tym sądem, z powodu «niebezpiecznych dla państwa intryg»; ex cesarz.

Kara w każdym bądź razie nie będzie wymierzona w znaczeniu kryminalnem, lecz będzie się równała raczej publicznemu napiętnowaniu, czy też moralnemu pohańbieniu.

Pamiętniki W. ks. Mikołaja Mikołajewicza.

«Berl. Lokalanz.» komunikuje, że były rosyjski wódz naczelny, W. ks. Mikołaj Mikołajewicz podobno, według informacji, otrzymanych w Szwajcarii, jest zajęty układaniem pamiętników.

Podobno opracowuje on całkowitą historję czasów panowania Mikołaja II i monografię, która ma nosić tytuł: «Kto jest sprawcą wojny wszechświatowej?»

Nachamkes—Stieklów.

«J. Wort» przytacza za prasą rosyjską co następuje:

«Wszakże tego, że żyd A. M. Nachamkes, członek petersburskiej Rady robotniczo-żołnierskiej, zwrócił się swego czasu «z najpoddaną prośbą» do b. cara o zmianę nazwiska na «Stieklów», w komitecie wykonawczym poruszono kwestję, czy można się odnosić z zaufaniem do jego prawomyślności politycznej szczerego rewolucjonisty.

Rezolucja komitetu, wyrażająca wotum zaufania Nachamkesowi, została powzięta większością 18 głosów przeciw 12 w nieobecności znacznej liczby «mieńszewików» i socjal-rewolucjonistów, którzy przypadkowo nie

przybyli na posiedzenie. Jednakże na tem sprawa Nachamkesa nie została załatwiona. Komitet wykonawczy bowiem ma wkrótce rozważyć pewne operacje «handlowe» tegoż członka Rady, które nie przystoją działaczowi społecznemu».

Anglja.

Hasła prądu pokojowego.

«Kreuzztg.» donosi z Haagi, że znajdująca się pod kierunkiem posłów Johna Burnsa, Ramsaya Macdonalda, Snowdena, Trevellyana i Ponsonby'ego angielska partja pokojowa ogłasza następujący program pokojowy, na podstawie którego wierzy w możliwość przedkiego i zadawalającego dla wszystkich stron pokoju.

Program ten został zakomunikowany ministerjum Lloyd George'a i zawiera następujące główne punkty:

1) Belgja musi być przywrócona jako państwo niepodległe.

2) To samo dotyczy Serbji, Czarnogórze i Rumunji.

3) Polska staje się całkowicie niepodległym państwem.

4) Co do Alzacji i Lotaryngji, Trydentu i innych spornych krajów należy zarządzić plebiscyt pomiędzy ludnością.

5) Kolonje niemieckie winny być zwrócone Niemcom.

6) Austro-Węgry zapewniają autonomję wszystkim swym narodowościom.

7) Po wojnie nie powinno być żadnego bojkotu gospodarczego i we wszystkich kolonjach zamorskich winna panować całkowita swoboda handlu.

8) Odpada wszelkie odszkodowanie wojenne, jednak wszyscy, tocący wojnę, winni wspólnie zebrać potrzebną sumę pieniędzy, aby przyczynić się do odbudowania tych terenów, które najbardziej ucierpiały wskutek wojny.

Interpelacja co do zajść w wodach hiszpańskich.

Poseł Bellair zapytał 17 bm. w Izbie gmin co do liczby angielskich i koalicyjnych statków, które od początku wojny zostały zatrzymane lub napadnięte przez statki niemieckie w neutralnych wodach terytorjalnych, szczególnie zaś w wodach hiszpańskich, i co aljanci zamierzają przedsiębrać przeciwko temu.

Cecil odpowiedział: «O ile wiem, liczba takich wypadków, które zasły według świadectwa kapitanów lub załogi statków w wodach hiszpańskich, przekracza 20. Nie wiem nic o tem, aby podobne wypadki zostały faktycznie stwierdzone w wodach terytorjalnych innych krajów».

Rządowi hiszpańskiemu zostały poczynione najbardziej poważne przedstawienia, i zapewnił on, że pragnie poczynić wszystko, co będzie mógł, aby przeszkodzić naruszeniu jego wód terytorjalnych. Rząd hiszpański wyłączył uprzednio jeszcze bezwzględnie łodzie podwodne ze swoich wód terytorjalnych i portów.

Bellairs zapytał dalej, czy minister Cecil pamięta jeszcze o tem, że niedawno zwracałem uwagę na ujście Emsu, i że w pismach holenderskich ukazały się uwagi, z których można wywnioskować, że Niemcy wielokrotnie naruszali holenderskie wody terytorjalne».

Cecil odpowiedział, że rząd angielski nie zapomniał o tych rzeczach.

Ameryka.

Zabiegi Stanów Zjednocz.

«Voss. Zeit.» dowiaduje się z Londynu, że wobec niesumiennej spekulacji żywnościowej kontroler amery-

kański do spraw żywnościowych za-
powiada oprócz zasekwestrowania ca-
łego rodzaju zajęcie wszystkich mły-
nów i zamknięcie wkrótce giełd
zbożowych.

Również w dziedzinie komunikacji
kolejowej zostały poczynione obszer-
ne wojenno-gospodarcze kroki.

Na kolei centralnej nowo-jorskiej
i kolei pensylwańskiej tylko zostało
skreślonych około 200 pociągów, aby
uwolnić wagony i lokomotywy dla
potrzeb armji.

Nie zostało jeszcze osiągnięte
współdziałanie Brazylii w pożądanej
przez Stany Zjednoczone formie.

Wilson wysłał wskutek tego spe-
cjalną delegację do Rio-de-Janeiro.

«Voss. Zeit.» donosi dalej z Ko-
penhagi, że amerykański sekretarz
stanu do spraw żeglugi zapowiedział
zasekwestrowanie całego amerykań-
skiego tonnażu handlowego dla prze-
wozu materiałów wojennych.

Ze świata.

Rząd belgijski a Flandria.

Z Kopenhagi donoszą, że fla-
mandzka socjalistyczna delegacja na
konferencję w Sztokholmie przybyła
tam w drodze powrotnej do Flandrii.
Przewodząca delegacji, Joris, zakomu-
nikował przedstawicielowi gazety
«Socialdemokraten» szczegóły pobytu
w Sztokholmie, mówiąc między in-
nymi:

Na konferencji w Sztokholmie o-
prócz przewodniczącego Troelstry był
obecny również Huysmans. Ten o-
statni oświadczył, że wie, iż rząd
belgijski przygotowuje wprowadzenie
w Belgji kulturalnej autonomji, i że
z tego właśnie względu musi on o-
becnie powracać.

Huysmans nie dał żadnych bli-
szych szczegółów o planach rządu
belgijskiego, jednakże kulturalna au-
tonomja Flandrii jest w ten sposób
zagwarantowana. Sprawa zostanie
przedłożona dyplomatycznemu kon-
gresowi pokojowemu, który zakończy
wojnę światową.

Arcybiskup hr. Szeptycki jedzie do Rzymu.

«Voss. Zeit.» donosi, że lwowski
metropolita unicki, hr. Szeptycki, któ-

ry został wywieziony przez Rosjan
ze Lwowa, jako więzień latem 1915
r., obecnie zaś został uwolniony przez
rząd prowizoryczny wzamian za wię-
niów rosyjskich, przybył w drodze
powrotnej z Rosji do Berlina, skąd
ma udać się przez Szwajcarię do
Włoch. Na życzenie Papieża arcybi-
skup hr. Szeptycki został zawezwany
do Rzymu.

Protest związku helleń- skiego.

«Nordd. Allg. Ztg.» pisze: Zwią-
zek helleński w Szwajcarii, oraz pew-
na ilość wiernych królowi mieszkają-
cych tam Greków w depeszach, wy-
stosowanych do delegacji petersbur-
skiej rady robotników i żołnierzy, wy-
słanej na konferencję w Sztokholmie,
oraz do tymczasowego rządu w Pe-
tersburgu, prosili o wystąpienie za
umożliwieniem narodowi greckiemu
bezstronnego wypowiedzenia się w
sprawie jego formy rządu i popiera-
nie na najbliższej konferencji pary-
skiej, która ma decydować sprawy
bałkańskie, następującego programu,
zgadzającego się najzupełniej z zasa-
dami, proklamowanymi przez rewolu-
cję rosyjską:

- 1) Przywrócenie pogwałconych
swobód, zabezpieczonych przez kon-
stytucję grecką, a mianowicie: po-
wrot wygnańców, całkowita swoboda
prasy, obsadzenie z powrotem posad-
sędziów i urzędników państwowych.
- 2) Usunięcie obcych armji, obcych
organów kontroli i policji obcej.
- 3) Stałe zobowiązanie koalicji nie
mieszania się już nigdy do wewnątrz-
nych spraw greckich, i jakkolwiek
w przyszłości byłby głos narodu gre-
ckiego, nie grożenia nieszczęśliwemu
krajowi blokadą.
- 4) Utworzenie komisji neutralnej
dla przeprowadzenia i zagwarantowa-
nia wyżej wymienionych punktów.

Cele Japonji a koalicja.

Jak dowiaduje się ze Sztokholmu
«Rotterdamsche Courant», gazeta pe-
tersburska «Dień» komunikuje, że na
zapytanie w parlamencie japońskim
czy Japonja będzie w stanie na przy-
szłej konferencji pokojowej obronić
swe interesy w zdobytych posiadło-
ściach niemieckich w Chinach, prezes
ministrów oświadczył, że koalicja w
imię utrzymania pokoju na dalekim

Wschodzie nie będzie się opierała ko-
niecznym krokom Japonji.

WIADOMOSCI URZEDOWE.

OBWIESZCZENIE.

Przy zakładzie położowym Woj-
skowego Zarządu Litwy, ul. Wesola 15,
Zarząd Litwy utworzył ambulatorjum dla ko-
biet, cierpiących na choroby płciowe.
Przyjęcie chorych co poniedziałek, środa i
piątek od g. 8—9 zrana. Porada bezpłatna.

Szef Wojskowego Zarządu Litwy.

OBWIESZCZENIE.

W wykonaniu Rozporządzenia Naczelne-
go Wodza na Wschodzie (des Oberbefehls-
habers Ost) z dn. 22. 9. 1916, dotyczącego
gromadzenia surowców i towarów zakazanych
w okręgu zarządu Obost, względnie w wy-
konaniu postanowień wykonawczych do tego
rozporządzenia Szefa zarządu Wilno—Suwał-
ki z dn. 17. 9. 16 niniejszem się postanawia:

Właściciele lub rzadcy domów, względ-
nie upelnomocnieni zarządcy właścicieli do-
mów nieobecnych w Wilnie, których nieru-
chomości położone są przy

I I I I ul. Portowej, I I I I ul. Jatkowej
i ul. Ludwiskiej

niniejszem są wezwani, by wszystkie znajdu-
jące się w tych nieruchomościach kłamki i
okucia okienne oraz rączki i poręcze ochrone-
ne z mosiądzu najpóźniej do 23 lipca 1917 r.
między godz. 8—1 rano lub 4—8 po południu
złożyli w składzie metalów Stadthauptmanna,
Dominikańska 3, pokój 90, na parterze.

Zapłata za przedmioty dostarczone w
czasie właściwym nastąpi przy oddaniu.

W wyżej wymienionym składzie można
otrzymać kłamki zastępcze za opłatą.

Właściciele domów względnie rzadcy,
którzy w czasie właściwym nie wykonają po-
wyższego rozporządzenia, lub nie wszystkie
wskazane przedmioty z mosiądzu znajdujące
się w ich domach dostarczą, będą ukarani.

Nie dostarczone w czasie właściwym, lub
wymienionego rodzaju ukryte przedmioty z
mosiądzu podlegają konfiskacie bez zapłaty.

Wilna, den 14. Juli 1917.

Militärkreisamt Wilna.

Der Stadthauptman

P a u l y.

KRONIKA

KALENDARZYK.

Dziś: Praksedy.

Wtorek: Marji Magd.

Pojutrze: Apolinarego.

Wschód słońca—o g. 3 m. 52.

Zachód słońca—o g. 8 m. 20.

KUPUJĘ

złote i srebrne zegarki, brylanty i
kwity lombardowe. Płać najwyższe
ceny. M. Milejowski, Wielka 70.

Potrzebuję bonę, Francuz-
kę, na wyjazd
na wieś do dwójga dzieci. O wa-
runkach można się dowiedzieć: Ś-to
Jerska 15 m. 4, M. Kimontt, co-
dzień od 3—5. 406

Sprzedam łóżko żelazne z mate-
racem sprężynowym, biurko tanie,
kilka stołów i stolików, otomanę,
szafę i inne sprzęty domowe. Mo-
stowa 16—31, Wojewódzki. 412

Agrest

do sprzedania hurtownie na pudy.
Zaul. Bernardyński 8—8, Zawadzki.
Tamże do sprzedania: 1,
że króliki 2 i 4 miesięczne.

DRUKARNIA

Ks. A. RUTKOWSKIEGO

WILNO, ul. Botaniczna Nr. 7.

Przyjmuje wszelkie obstarunki w
zakresie drukarstwa wchodzące,
jako to:

Czasopiema, sprawozdania, broszu-
ry, oenniki, dzieła, okularza,
adresy, etykiety, rachunki, kwita-
rjusze, bilety wizytowe, koperty,
tabele, blankety, klepsydry i t. d.

Wykończenie staranne.

Ceny umiarkowane.

Księgarnia J. Zapaśnik

ma na składzie i poleca następujące dzieła
ś. p. ks. Jana Kurczewskiego:

- Gospodarz i sluga wobec prawa Bożego, wyd. II M. —,60 f.
- Ja Matka pięknej miłości. Nabożeństwo Majowe ku poży-
t. rodzin chrześc., wyd. II M. —,60 f.
- Konferencje i nauki rekolekcyjne, cz. II, dla osób świeckich M. 1,60 f.
- Opowiadanie o dziejach Chrześcijaństwa na Litwie i Rusi.
Cz. I — Od Chrzta Litwy do końca XVI wieku M. 1,80 f.
- Pamiętka uroczystego poświęcenia pomnika i statuy św.
Jacka w Wilnie na przedm. Pohulance 1843 roku
22 sierpnia M. —,30 f.
- Rozmyślenia o tajemnicach Różańca św. na każdy dzień
m. października, wyd. II powiększone M.—,80 f.

„POWŚCIĄGLIWOŚĆ I PRACA“, zakłady wychowawczo-rzemieślni- cze dla dziatwy obojga płci.

Pracowni:

- Stolarnia z oddziałami tokarskim i rzeźbiarskim przyjmuje
obstarunki na wszystkie roboty wchodzące w zakres sto-
larstwa od drobnych sprzętów domowego użytku do cał-
kowitych umeblowań domów, biur, magazynów etc. okna
i drzwi.
- Ślusarnia wykonuje balustrady, ogrodzenia, okucia domowe,
oraz reperacja i pobiałe naczyń kuchennych.
- Koszykarnia wykonuje kosze rynkowe, podrózne, dla do-
mowego użytku oraz meble.
- Pracownia szewska wykonuje obuwie na drewnianych
podeszwach.

Adres: **Stefańska 41—37.**

Przy składach skład mebli i okuć gotowych.

Bank wschodni

dla handlu i przemysłu.

Kasa pożyczkowa na Wschodzie,

KOWNO, ul. Cesarza Wilhelma 48.

na mocy ustawy udziela pożyczek każdemu za gwa-
rancją, mianowicie: banknotów rosyjskiego banku pań-
stwowego (rubli rosyjskich), not niemieckich, świa-
dectw skarbu Rzeszy i państw związkowych, oraz na
podstawie innych, określonych w ustawie wartości.

Pożyczki mogą być zwrócone w każdej chwili
w całości, lub ratami po 100 rb.

Procenty są rachowane od dnia zaciągnięcia po-
życzki aż do dnia jej zwrotu.

Szczegółowe warunki są ogłoszone w naszym
biurze, tam również są najchętniej udzielane wszelkie
informacje.

Oferty są przyjmowane we wszystkich oddziałach
Banku Wschodniego dla handlu i przemysłu.

Kowno, 27 grudnia 1916 r.

Bank Wschodni dla handlu i przemysłu.

Kasa pożyczkowa na Wschodzie.